

LE PETITE JOURNAL

SUPPLEMENT ILLUSTRÉ

11. Avril 1889

TOUR EIFFEL. — EIFFEL TOWER.

Tradice Pařížské komuny

- NEZÁVISLÁ VLÁDA REPUBLIKÁNŮ

Jules Grévy

Poslední volby se staly výpovědí politických postojů občanů Francie. Republikáni opět zvítězili v hlavních i doplňkových volbách do senátu a tím donutili vévodu Mac-Mahona podat demisi. Jeho funkce se ujal Jules Grévy.

Paříží zní opět *Marseillaisa* a její obliba a symbolika revoluční svobodomyslné francouzské společnosti se odráží ve stále častějších hlasech požadujících stanovení *Marseillaisy* za oficiální francouzskou hymnu.

Cílem republikánů je vytvořit novou Francii, zrušit zkorumpovanou nadvládu notáblů a místo nich zvolit starosty a obecní zastupitelstva. V národním shromáždění republikáni podporují Freycinetův plán, velkolepý program výstavby dopravních cest po celé zemi, řešící budování železnic, přístavů a kanálů.

Na včerejším zasedání Národního shromáždění vystoupil republikán Jules Ferry s návrhem všeobecných reforem

vzdělávání. S duchem doby pokrokového 19. století navrhuje nahradit tradiční klerikánské vzdělávání vzděláváním racionálním, vědeckým. Podle republikánů by se vzdělávání mělo stát dostupnější a svěštější, dále navrhuje povinné a bezplatné základní vzdělávání a podporují investice do výstavby *Panamského průplavu*.

Alfred Dreyfus

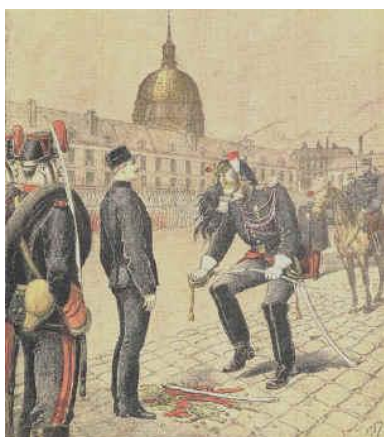
Dreyfusova aféra

Kapitán francouzské armády židovského původu *Alfred Dreyfus* – před časem obviněn ze špionáže – žádá o rehabilitaci. Přes důkazy svědčící o Dreyfusově nevině odmítlo velení armády tento případ revidovat a to i přesto, že dokumenty svědčící proti

Dreyfusovi byly prokazatelně zfalšované!

Spisovatel Emil Zola napsal otevřený dopis *J'accuse* (Žaluji), v němž obvinil vládu i armádu z antisemitismu a korupce a žádá o obnovení procesu.

Drayfusova aféra, zdá se, nabírá gigantických společenských rozměrů a hrozí rozdělení země. Pravice podporuje armádu, zatímco levice rozhořčeně upozorňuje na její institucionalizovanou náboženskou netolerantnost a korupci.

100. výročí francouzské revoluce

U příležitosti významného výročí francouzské revoluce se koná v Paříži **Světová výstava**, jejíž součástí bude odhalení vítězného architektonického projektu, věže Gustava Eiffela.

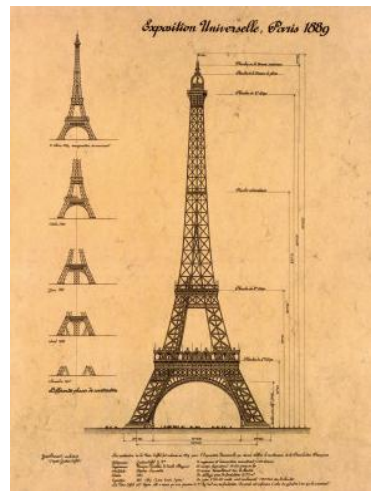
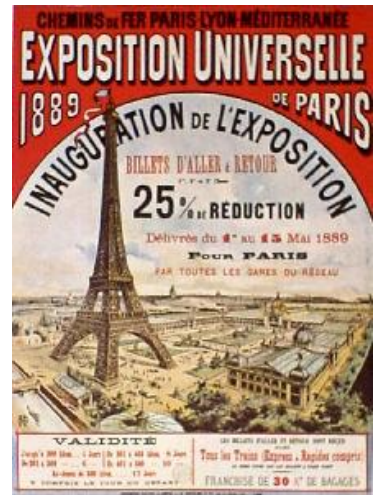
Konstruktér o svém díle hovoří jako o triumfu moderní technologie ve stavebnictví i osvětlení, ale Pařížanům je již po dva roky rostoucí věž trnem v oku. Podle kritika stavby Guye de Maupassanta by ve věži mohla být také restaurace, aby bylo v Paříži alespoň jedno místo, odkud se na tuto příšernost Pařížané nemusí dívat. Naštěstí má být stavba za 20 let zbořena.

Pro další Světovou výstavu přibýlo díky kritickým reakcím na **stavbu Eiffelovy věže** nové kritérium architektonické soutěže – rozmontovatelnost vítězné stavby.

Rozruch vyvolalo příslibení účasti dvou kontroverzních myslitelů, vědců a hlavně filozofických rivalů – Charlese Darwina, který hodlá představit své pojednání *O vzniku druhů přírodním výběrem* a univerzitního profesora Friedricha Nietzscheho, oblíbeného zejména v Německu, který šokoval konzervativní svět tvrzením, že lidstvo musí překročit konvenční omezení, aby dosáhlo skutečného osvobození a definitivního cíle – podoby „nadčlověka“, což podle Zigmunda Freuda svědčí spíše o jeho prohlubující se duševní chorobě, než vysokém intelektu. Z obav z přímé konfrontace s paranoidním profesorem ovšem odmítl představit na výstavě svá dvě dramata (*Zločin a trest*, *Idiot*) M. F. Dostojevskij.

Dále se neočekává z důvodu špatného zdravotního stavu účast gravidní Marie Curie-Sklodowské.

Připravovaná výstava narušuje chod celé Paříže. Pořadatelé proto žádají občany o disciplinovanost, neboť již nyní dochází k drobným šarvátkám a potyčkám na rušných ulicích, v barech, šantánech a kavárnách. Jen během dnešní noci musela policie zatknout několik osob. Podle vrchního komisaře je za nejkurioznější považováno zatýkání 27letého C. D., který – fascinován orientální indonéskou hudbou pro xylofony, gongy a bubínky – nejdříve nechtěl opustit prostory a nakonec se snažil mystifikovat policii vytvářením mlžných poetických představ a prchavých nálad.

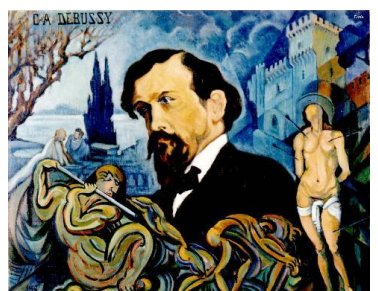

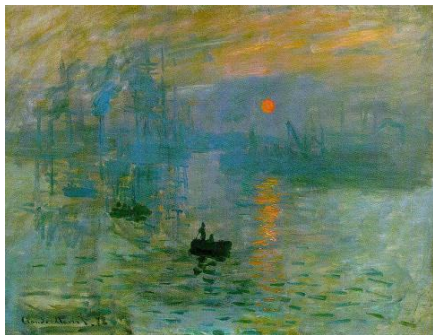
Popírání tradičních hodnot v hudbě

Vliv moderní doby se nevyhnul ani hudbě. Homofonní nebo kontrapunktickou tradiční fakturu s pevnou hierarchií pravidel pocítují někteří mladí hudebníci (Debussy, Ravel, Respighi aj.) jako svazující a omezenou. Spatřujeme to zejména ve skladbách mladého Clauda Debussyho, podle nějž jsou Mendelssohnovy a Schumannovy symfonie pouhé opakování Beethovenových forem. Bohužel však jeho nový způsob kompozice působí spíše jako „hraní si“ než tematická práce, možná že

poskytují dokonalou ideu, ale téměř žádný děj. Debussy se snaží o odvedení pozornosti ke zvukové stránce **užíváním pentatoniky, celotónové a modální stupnice**, akordickými paralelismy, nónovými či alterovanými akordy a **přestává užívat funkční harmonii**. Používá **krátké**, mnohdy zbytečně **opakované fráze**, které dílo **trhají** na letmé, nic neřešící obrazy. Většina jeho skladeb působí jako **mlhavé nazírání** uživatele opia na svět a věci kolem. Mnoho hudbu **zhušťujících tónů** jdoucích ve stejných

notových hodnotách, příliš časté **používání pianissim**, u klavírních skladeb **dlouhé přidržování obou pedálů** vede jen k tomu, že posluchač nemá žádný pevný zvukový bod, kterého by se mohl zachytit a topí se v nic neřešící atmosféře skladby a skladatelově náladě. Ačkoliv Debussy popírá svůj inspirační zdroj ve výtvarném a literárním umění pařížských **Náladářů** a **Prokletých básníků**, odborné kritice nezbyvá, než přiřadit jej k okruhu této evropské umělecké spodiny.

SKANDÁL:

Verlaine a Rimbaud milenci!

Včera se Paříž stala svědkem skandální milenecké hádky Paula Verlainea a mladičkého Arthura Rimbauda, která vyústila střelbou, po níž byl opilý a zuřivý Verlaine zatčen přivolanou policií. Jako by nestačilo, že se v ulicích Paříže začínají stále více objevovat ženy nestydatě oděné do mužských kalhot po vzoru feministky George Sandové. Slušné občany trápí bujarý život Paříže, opiem a hašíšem zakouřené šantány, alkoholismus, krádeže, násilí, ulice plné prostitutek a homosexuální vztahy, které jsou svědkem lidského morálního úpadku.

Prokletí básníci P. Verlaine (první zleva) a A. Rimbaud (druhý zleva)

“Náladáři” opět připravují výstavu

Velkou vlnu nevole Académie des Beaux-Arts vyvolala další připravovaná výstava skupiny nezávislých malířů Moneta, Cézanneho, Degase, Morisotové, Pissara, Renoira a Sisleye, jejichž malby byly již před pěti lety odmítnuty pařížským výstavním Salonem. Kritik Louis Leroy tehdy posměšně označil tuto skupinu umělců za „náladáře“ podle Monetova obrazu *Impression, soleil levant*. Předmětem tvrdé kritiky se stalo upouštění od tradičních historických a mytologických témat a metod akademického ateliérového umění. Podle Leroye není nic poetického a uměníhodného v zachycení

špinavých ulic, pradlen, dělníků, prostitutek a technických vynálezů způsobem, který nakonec působí dojmem nedokončeného díla!

Lze považovat tato díla za hodnotná, jsou-li tvořena pouze na základě subjektivních dojmů? Odsouzeníhodné se zdá být také zavržení klasických barev. Tito tzv. „umělci“ pracují pouze s paletou světlých barev nanášených v drobných dělených skvrnách jemnými tahy štětce, jež se spojují ve výsledný obraz teprve na divákově sítnici. Zamítání černé barvy a konturové kresby vede k dojmům „mazanic“. Tento způsob malby nedokáže ospravedlnit ani

vědecký přístup k teorii vnímání barev, v níž jsou podle fyzika J. C. Maxwella příbuzné barvy se svými doplňkovými vnímány intenzivněji a lidské oko pak slučuje příbuzné barvy ve výsledný tón. Podle „náladáru“ je barva vlastně světlem, vzniká rozkladem slunečních paprsků a na tomto základě se pak oni snaží zachytit působení odrazu slunečních paprsků. Claude Monet hovoří o světle „ve kterém se zrcadlí atmosféra i věci samy“. Nedivme se tedy, že můžeme malíře pozorovat v ulicích města, v přírodě či u moře za slunných dnů i deště. Snad se jim podaří zachytit také něco jiného než obyčejnou rýmu!

Les poètes maudits - Prokletí básníci

Nelze chápat smysl veršů, v nichž novodobí básníci hledají krásu v ošklivosti, pobuřování, a rozvrácení tradičních morálních hodnot společnosti, jako v případě tzv. prokletých básníků. Neboť co může být inspirativního v bohémském až dekadentním životním stylu, zločinnosti a násilí, alkoholu, drogách a neúctě k pravidlům většinové společnosti? Co může být krásného na „*Mršíně*“, pane Baudelaire?

Zdá se, že ani Paul Verlaine, Arthur Rimbaud a Stéphane Mallarmé – neustále šokující Paříž svými excentrickými skandály a výtržnostmi – nepochopili, že poezie má povznášet lidského ducha, nikoli strhávat do bezedných hlubin veškerých lidských špatností!

Verlaine, byť jeho verše působí hudebním dojmem, se snaží čtenáři vsugerovat pocit vytvářející ve své zvrácené představitosti a převrací jej v cosi stálého, čímž vytváří symboly.

Je smutné, že takovéto rozpolcené a vnitřně rozedrané veršování má své následovníky v případě Rimbauda. Nelze ovšem popřít, že Rimbaudova fantazie je zřejmě bezedná, jak dokazuje sbírka *Opilý koráb*, neboť s věrohodností dokázal podat obraz bouřlivé plavby založené na pouhém snu, který však nemůže popřít autobiografické rysy symbolizující jeho vlastní život.

V tvorbě těchto básníků se odráží jejich nevyrovnaný životní styl. Žijí, zdá se, příliš naplno a intenzivně ve spo-

lečných bytech, kavárnách, snaží se odlišit oblečením. Rozhazují peníze a žijí zcela bezstarostným, neuspořádaným životem!

.....
A. Rimbaud:
Opilý koráb (ukázka)

*Když plul jsem po řekách,
 jež nelítostně pádí,
 tu jednou musil jsem
 dát sbohem lodníkům:
 křiklaví divoši k nim
 vpadli v lodní zádi
 a nahé přibili je
 k pestrým kolíkům.*

*Pak nestaral jsem se už
 vůbec o posádku,
 jež vezla obilí, sklad
 bavlny a chmel.*

*Když mužstvo skončilo
 svou pranici a hádku,
 tu řeky nechaly mne
 plouti, kam jsem chtěl...*
